

Profesionalni moreplovci i brodovlasnici iz Župe dubrovačke, Bosanke i Brgata u svjetskom brodarstvu Dubrovačke Republike

UDK 339.165 (497.13) »DU« »17/18«

U dubrovačkim pomorsko-brodarskim i nautičko-komercijalnim djelatnostima kao i u ekonomsko-društvenim odnosima najznačajniji činilac bili su pomorci-moreplovci i pomorski privrednici, a posebno i nadalje stalni članovi brodskih posada trgovačkih jedrenjaka Dubrovačke Republike, koji su bili uključeni u svjetsku-međunarodnu podjelu rada¹, a među njima je u XVIII i u početku XIX stoljeća bilo mnogo profesionalnih (stalnog zanimanja i zvanja) moreplovaca iz ŽUPE DUBROVAČKE, BRGATA i BOSANKE. Oni su bili nosioci ne samo pomorskog, već jednim velikim dijelom (s obzirom na njihov broj u usporedbi sa sveukupnim brojem stanovništva Župe dubrovačke) i općeg ekonomsko-društvenog a posebno kulturnog života i razvoja svoga zavičaja. Župljani — pomorski kapetani, brodovlasnici, brodski i nautički kao i navigacijski oficiri, pa kormilari i mnogi mornari — iz tadašnjih najkulturnijih, iz najciviliziranijih kao i iz najnaprednijih zemalja i gradova prenosili su i donosili su u svoja sela najnaprednije ideje, kulturna i materijalna dostignuća tih zemalja i primorskih gradova. Zbog toga sam u svoj plan znanstveno istraživačkog rada stavio ljudski faktor na prvo mjesto. Tako sam i za ovaj rad utvrdio što je moguće točnije dokumentirani popis moreplovaca profesionalnih pomoraca iz Župe dubrovačke (njih je svakako najviše), Brgata i Bosanke iz popisa brodskih posada (za razdoblje od 1744. do 1760. i od 1797. do 1807. godine), koji su plovili na trgovačkim jedrenjacima Dubrovačke Republike i koji su uglavnom izvršavali nautičko-komercijalne zadatke izvan Jadranskog mora. Ispisujući na tisuće imena (zbog toga, što sam za jednog pomorca nailazio da ga arhivski izvori spominju više puta) u posebnu kartoteku za svakog moreplovca napose, uspio sam sastaviti svoj poseban registar imena i prezimena ovih pomoraca. Međutim, uza sve to ovaj ukupan broj i pojedini imenični popisi ipak ne mogu biti točni i konačni. Osim toga, u ovom svom razmatranju nisam uzeo u obzir one brojne pomorce koji su bili u radnom odnosu na različitim ribarskim plovnim objektima. Bilo je također uposlano moreplovaca župljana na manjim brodovima na jedra i na vesla različitih tipova (gajeta, »barka«, lađa, masnica, golica itd), koji su bili u upotrebi-navigaciji za lokalne potrebe za prijevoz ljudi, soli, žita i brašna (u mline i iz mlina u Mlinama), ogrijevnog drva, pijeska-pržine itd (tako na primjer Vice Tepšić iz Plata unajmljuje svoju gajetu za obavljanje plovibenih zadataka u plovidbi Dubrovnik—Trst—Dalmacija — sredinom 18. st.). Nije mi poznat broj župskih moreplovaca koji su plovili na stranim brodovima.

Uzeo sam u razmatranje profesionalne more-

plovce iz Župe koji su plovili na trgovačkim jedrenjacima Dubrovačke Republike izvanjadranske plovidbe iz razloga što su u prvom redu župljani bili sudionici u evropskom pomorskom životu, te nas time i oni svojim udjelom afirmirali kao istaknutu pomorsku naciju.

— 0 —

Evo sada našeg prvog popisa profesionalnih moreplovaca koji su od 1744. do 1760. bili stalno u sastavima brodskih posada trgovačkih jedrenjaka duge plovidbe koji su vijorili državnu zastavu Dubrovačke Republike: Stijepo ANDRIJIN (»mali« — 1753), Andro BEGO (mornar — 1748 — 1750.; kormilar 1753), Božo BOŽOVIĆ (»mali«-početnik 1748.; mornar 1751. i 1753. — kormilar 1754), Ivo V. BOŽOVIĆ (nokjer-navigacijski oficir 1748. i 1750. — bio je mornar-kormilar 1747), Đuro BOŽOVIĆ (bio je mali-početnik od 1747. do 1749. a onda mornar i poslije mornar-kormilar od 1754. i dalje), Ivo BOŽOVIĆ (vođa palube-brodski oficir 1749., 1752., 1753., 1756. itd), Ivo BOŽOVIĆ Božov (mornar 1754) Ivo BOŽOVIĆ Vickov (mornar 1745), Miho BOŽOVIĆ (vođa palube-brodski oficir 1756), Šime BOŽOVIĆ (mornar 1749., a 1749. kormilar, te od 1750. vođa palube-brodski oficir do 1757. i dalje), Vice BOŽOVIĆ (kapetan izvanjadranske plovidbe — zapovjednik brodova 1745., 1749., 1750. 1756. itd.), Ilija BUKVA (mali-početnik 1755), Ivo CENDE (mornar 1745), Marin Chichiuinise (sic!) (mali-početnik 1756), Marin CRLJENKOVIĆ (mornar 1754), Marin DRAGIĆ Ivov (Draghi) (mornar 1745. Mlini), Mato DOMINKOVIĆ (mornar 1749), Božo DUPLICA (mornar 1751., 1753. itd), Ilija DUPER (početnik-mornar 1750., 1753. itd.), Marko DUPER (mornar 1755. i 1756), Antun ĐUROVIĆ (mornar 1751), Antun GALJUF (mali-početnik 1753., a 1754. mornar te 1756. mornar-kormilar), Ivo GALJUF Stijepov (mornar-kormilar 1745., a od 1748. do 1753. kormilar, te od 1754. kapetan-zapovjednik trgovačkih jedrenjaka izvanjadranske plovidbe 1755. i dalje), Nikola GALJUF Stijepov (mornar 1746., 1750., a od 1753. kormilar, te od 1754. vođa palube-brodski oficir), Ivo CIALDIN (brodski pisar-nautički oficir od 1754), Andro GRBIĆ (početnik-mornar 1753), Frano GRBIĆ (mornar-kormilar 1746, a od 1750. vođa palube-brodski oficir, te od 1753. kapetan-zapovjednik trgovačkih jedrenjaka izvanjadranske plovidbe — prije toga za kratko vrijeme bio je patrol-zapovjednik broda jadranske plovidbe), Vlaho ĐAMARA (Gjamera) (mornar 1749), Pavo Ileri (ILARIĆ — ILERIC?) (mornar 1755), Matko ILIJIN (mornar 1747), Antun ILIJIN (mornar 1747), Andro IVANOV (mornar, 1747., 1748. itd.), Božo IVANOV (mornar 1747. i

i 1748), Rado IVANOVIĆ (mornar 1751), Niko IVANOV (mali-početnik 1750), Kristo JELIĆ (vođa palube-brodski oficir 1748), Miho JELIĆ (patrun-zapovjednik trgovačkih brodova jadranske plovidbe 1745., 1747., 1748. i 1750. a od tada kapetan-zapovjednik i suvlasnik broda izvanjadranske plovidbe), Ivo KATIĆ (mornar 1747), Vlaho KATIĆ (mornar-kormilar 1747), Miho KLAIC (mornar 1758), Ilija KLEŠKOVIĆ (mali-početnik 1753), Ivo KLEŠKOVIĆ (patrun-zapovjednik i vlasnik trgovačkog jedrenjaka jadranske plovidbe 1745., 1747., 1748., 1750., a od 1752. kapetan i brodovlasnik-karatista trgovačkog jedrenjaka izvanjadranske plovidbe), Kristo KLEŠKOVIĆ (mornar 1756), Mato KLEŠKOVIĆ (mornar početnik 1750 — 1754., mornar-kormilar, a od 1756. brodski pisar-nautički oficir i suvlasnik brodova), Pavo KLEŠKOVIĆ (mornar 1746), Pavo KLEŠKOVIĆ (kapetan i brodovlasnik zapovjednik trgovačkog broda izvanjadranske plovidbe od 1746. do 1752. — Mlini), Pasko KLEŠKOVIĆ Ivov (mornar 1746), Pasko KLEŠKOVIĆ (mali-početnik 1755), Ivo LABAŠ (mali-početnik 1756), Antun LAPACINA (mornar 1749), Vice LAPACINA (mornar 1746.), Vlaho MARIĆ (mali-početnik 1751), Lovro MARINOVIĆ (mali-početnik 1751., a od 1752. mornar-kormilar), Andro MARINOVIĆ (mornar 1755), Antun MARINOVIĆ (mali-početnik 1758), Niko MARTINOVIĆ (mali-početnik 1750. a od 1756. mornar), Antun MATIJAŠEVIĆ (mornar 1746., 1748. i 1749.), Miho MATIJIN (mali-početnik 1750), Andro MILAŠIN (mornar 1746), Nikola MIHOV (mornar 1746), Antun MILOŠEVIĆ (vođa palube-brodski oficir 1752. i 1753), Marko NIKOLIN (mali 1749., a mornar 1756), Niko OMBRIČIĆ (mornar 1754. i 1755), Nikola ORLIĆ Cvijetov (mornar 1745., 1747., a od 1748. mornar kormilar — 1751. i dalje), Jozo PAVLINA Stijepov (mornar 1747), Viko PETROV (mali-početnik 1753. i 1754.), Antun PETROVIĆ (mornar 1755. i 1759), Antun POPOV Rado (mornar 1745. i 1748), Mato POPOV (mornar 1753., a 1756. mornar-kormilar), Bartul RAČIĆ (mor-

nar 1747., 1749. 1751. a mornar od 1752. — Mlini), Ivo RAČIĆ (mornar 1748. 1749. i 1750), Nikola RAČIĆ (mornar 1755.) Ivo Matov RAČIĆ (mali-početnik 1747), Pero RAČIĆ (mornar 1749. i 1751. — Plat), Andro RADOV (mornar 1745), Antun RADOV (mornar 1745), Antun Androv RADOVANOVIĆ (mornar 1747), Jozo RADOVANOVIĆ (mornar 1748), Rado Androv RADOVANOVIĆ (mornar 1745), Tomo RADOVANOVIĆ (mali-početnik 1754), Rado RADOVANOVIĆ (mornar 1754), Nikola RADULOVIĆ (mornar 1754), Šime SAVINOVIĆ (mornar 1756), Pero SIMATOV (mornar 1755), Kristo SIMATOVIĆ (mornar 1746. do 1751. a onda mornar-kormilar, a od 1756. kormilar — Mlini), Marin SIMATOVIĆ (mornar 1759), Pero ŠIMUNOV (mornar 1751), Miho SKANSE (mornar 1750., 1752. a od 1756. kormilar), Antun TALJERAN Ivov (mornar 1745. i 1746. a onda kormilar, vođa palube-brodski oficir, te od 1756. kapetan-zapovjednik trgovačkih jedrenjaka izvanjadranske plovidbe i suvlasnik brodovlasnik — 1758. i dalje), Ivo N. TALJERAN (mornar 1746), Kristo TALJERAN (od 1745. kapetan-zapovjednik brodova izvangradske plovidbe i karatista-suvlasnik trgovačkih jedrenjaka duge plovidbe), Andro TEPŠIĆ (mornar 1753), Mato TEPŠIĆ (vođa palube-brodski oficir 1751., 1753., 1755. i dalje), Vice TEPŠIĆ (mornar 1753), Ivo TONKOVIĆ (mornar 1754., 1755., a od 1756. kormilar), Frano TONKOVIĆ (mornar 1747), Nikola TURCINOVIĆ (mornar 1747), Vlaho VLAHUŠIĆ (mornar 1749. i 1750), Miho VUKOVIĆ (mornar 1750., 1752., 1754., a od 1756. kormilar).²

Osim toga, iz drugih izvora doznajemo kuda su se u to vrijeme kretali župski trgovački jedrenjaci. Kao ilustraciju tih navigacija župskih moreplovaca iznosimo: do 1740. kap. Pavo Klešković sa svojom velikom filjugom obavljao je niz nautičko komercijalnih i lučkih poslova uglavnom na liniji dubrovačka pristaništa i luke Istre i senjskog bazena, dok je kap. Miho Jelić kap zapovjednik svoje tartanele imenom »Madonna di Concenzione, San Nicolò e San Biagio« obavljao slične poslove jedreći i prevozeći različit teret iz dubrovačkih luka u pristaništa provincije Puglie i Marche. U isto je vrijeme tartana kap. Vicka Božović plovila izvan Jadrana. Kap. Vicko Božović bio je zapovjednik tartane imenom »Madonna Sanitissima del Rosario, San Giovanni Battista e San Nicolò« (održavao je neku vrst teretno-puaničke linije Levant — zapadni Mediteran i obratno). Kap. Šime Božović sa svojim velikim pinkom imenom »Madonna del Rosario, San Nicolò e Santo Illarione« prevezio je osiguranu robu iz pristaništa Levanta (a posebno iz Izmiru) u Dubrovnik i Trst. Međutim, jedan od najvećih trgovačkih jedrenjaka kojim je zapovijedao župljanin bila je pulaka kap. Miha Jelića koja je također prevozila bogate terete iz Levanta a posebno iz Izmiru i Aleksandrije u Dubrovnik.

A sada na ovom mjesto po prvi put objavljujem obrađene svoje vlastite mnogobrojne arhivske ispise u najkraćem i najdjelotvornijem obliku u popisu visokokvalificiranih i kvalificiranih profesionalnih moreplovaca i brodovlasnika suvlasnika-karatista trgovačkih jedrenjaka izvanjadranske plovidbe iz Župe Dubrovačke, koji su od 1797. do 1807. godine

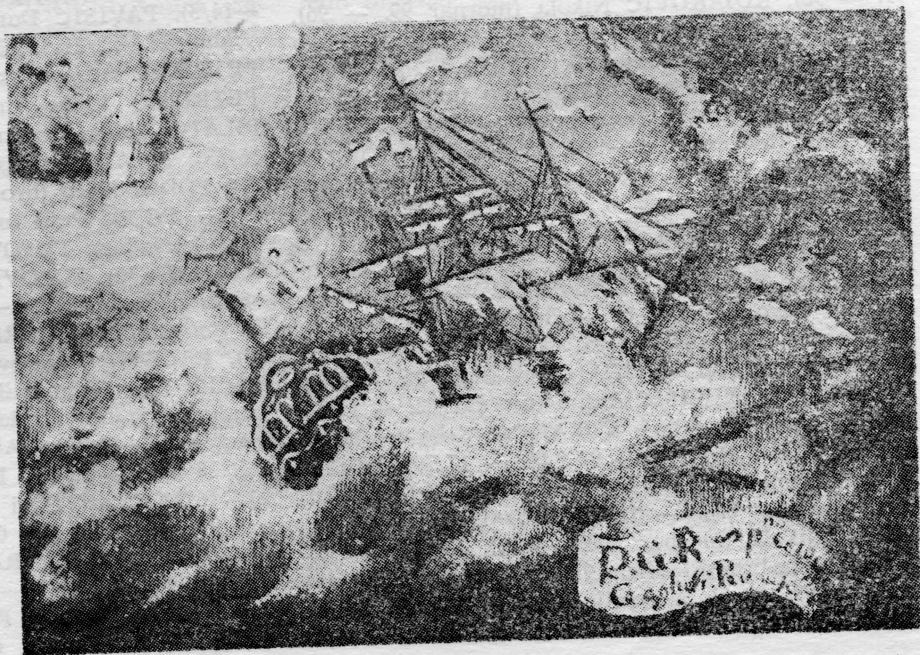
bili u stalnom sastavu brodskih momčadi brodova koji su vijorili državnu zastavu Dubrovačke Republike. Popis sam složio po abecednom redu prezimena s oznakom pomorskog zvanja (zanimanja) i po mjestu (područja), a sve onako točno kako sam to našao zabilježeno u arhivskim izvorima.³ Dakle, evo tih župljana moreplovaca:

ALANĐIĆ (Alančić) Marin (mornar 01. — 95; 04. — 16/46), ALIVA Lujo (07. — 14/62), BALIĆ Ivo (04. — 16/63), BALDOVIĆ Sabo (06. — 18/21), BATICIĆ Cvijeto (01. — 94v.; 06. — 14/47), BAN Kristo (04. — 17/15 i f. 24), BARBARIĆ Prosper (04. — 17/9), BAROVIĆ Bartul (mornar 05. — 16/17), BAROVIĆ Ivo (07. — 14/76), BAROVIĆ Miho (06. — 18/22), BARTULOVIĆ (BARTULOV) Mato (mali-početnik 01. — 99v i 03. — 15/45), BEGO Miho (kormilar 02. — 41), BEGO Vlaho (mornar 01. — 95 i stariji kormilar 1804. — sv. 16, f. 46), BENIĆ Miho (mornar 04. — 16/30), BEUSAN Andro 1800., f. 60), BEUSAN Ivo (kormilar 1805. — 17/40), BEUSAN Miho (stariji kormilar 01. — 95), BOGDAN Vlahuša (mali-početnik 97. — 11/43, kormilar 06. — 18/28), BOJANOVIĆ Mato (mornar 05. — 18/8), BOŽINKOVIĆ Ivo (07. — 14/79), BOŽOVIĆ Andro (mornar 97. — 11/28), BOŽOVIĆ Antun (04. — 16/33), BOŽOVIĆ Ivo (Antunov) (brodski pisar-nautički oficir 800. — 60), BOŽOVIĆ Šimun (mornar 04. — 14/28), BRANIČEVIĆ Đuro (06. — 18/32), BRAUTOVIĆ Ivo (05. — 17/56), BRAUTOVIĆ Nikola (04. — 16/40), BUIĆ Vicko (ekonom-brodski oficir 98. — 38v i 06. — 14/46), BUROVIĆ Miho (mornar 07. — 14/60), DETIĆ Pero (mornar 98. — 12/24), CUMELJAN Pasko (kapetan-zapovjednik i suvlasnik broda izvanjadranske plovidbe 07. — 11/36 i sv. 12, f. 18), ČALA Vlaho (02. — 140), DALMATIN Antun (patrun-vlasnik i zapovjenik trg. jedrenjaka jadranske plovidbe 07. — 14/77), DEŽULOVIĆ Božo (800. — 55 i 02. — 15/18), DOMINKOVIĆ Nikola (mornar 800 — 61), DUKAT Pero (brodski pisar-nautički oficir 98. — 12/15), DUPER Ivo (mornar 01. — 77v, kormilar 05. — 17/39), DUPER Pero (mornar 99. — 117, a od

1803. kormilar Ruoli sv. 15, f. 52), DUPER Šimun (mornar 06. — 18/24), DUPLIĆA Božo (04. — 16/63 i 05. — 17/40 i f. 44), DUPLIĆA Ivo (mornar 02. — 15/5v i kormilar, 04. — 17/16), DUPLIĆA Pero (mornar 97. — 12/4), ĐAMARA (Gjamara) Andro (mornar 01. — 121v i 05. — 18/13 a od 1806. kormilar 18/21 i 07. — 14/71), ĐAMARA Mato (kormilar Mato (kormilar 99. — 55 i f. 99, 02. — 15/2 i f. 27; 05. — 17/31; 06. — 14/48 i 07. — 14/69), ĐAMARA Vlaho (mornar 98. — 12/24, 01. — 121v, 05. — 17/50 i 06. — 14/48 — kormilar), ĐIVANOVIĆ Đuro (mornar 99. — 74), ĐURKOVIĆ Ivo (mornar 05. — 17/39), ĐUROVIĆ Đuro (mornar 800. — 7 i 02. — f. 129), ĐUROVIĆ Nikola (mornar 98. — 40 i 01. — 77v), FEDELI Jakov (kadet koji zna nautiku-nautički oficir 04. — 17/21 i 06. — 18/32), FIORETI Pavo (mornar 04. — 16/46), FARA (Fora) Marko (mornar 01. — 114 i kormilar 06. — 18/28), GALJUF Antun (Nikolin) (kapetan-zapovjednik preoceanskog jedrenjaka i suvlasnik-brodovlasnik 98. — 12, f. 48 i 800. — 49), GALJUF Tonko (mornar-kormilar 98. — 12 a od 1801. pilot-navigacijski oficir 01. f. 119 i 120), GALJUF Ivo (Nikolin) (stariji kormilar 98. — 43v; pilot-navigacijski oficir 99. — 57, a od 1803. kapetan-zapovjednik trg. jedrenjaka izvanjadranske plovidbe i suvlasnik-brodovlasnik 03. — 15/52 i 05. — 17/39), GALJUF Miho (kapetan-zapovjednik trgovačkih brodova duge plovidbe — plovio je i do Bostona i New Yorka — 99. — 57, 01. — 120, 05. — 17/43), GALJUF Stijepo (mornar 05. — 17/43), GALJUF Vlahuša (mornar 05. — 17/43), GJURIĆ Nikola (mornar 98. — 33v), GOGA Ivo (kormilar 98. — 37), GRANOVIĆ Antun (mornar 99. — 74), GRBIĆ Antun (mornar 05. — 17/45 i f. 56), GRBIĆ Ivo (mornar 800. — 57, kormilar 05. — 17/15), GRBIĆ Ilija (kormilar 99. — 54, a od 1801. vođa palube-brodski oficir 03. — 16/19, 05. — 17/40 — 01. — 77), GRBIĆ Miho (mornar 99. — 117), GVICIARDI Bartul (mornar 05. — 17/43), GVICIARDI Anun (mornar 04. 16/49), HALANĐIĆ (Stalandić) Marin (mornar 04. — 16/53), HANZA Frano (brodski pisar-nautički ofi-

Trgovački jedrenjak tipa pulaka Dubrovačke Republike koja je pod zapovjedništvom kapetana Iva Galjufa iz Zupe dubrovačke u drugoj polovici XVIII stoljeća obavljala niz nautičko-komercijalnih poslova po Crnom moru i Mediteranu.

Zavjetna slika (ulje u platnu) u muzejskoj zbirci zavjetnih slika u Gospi od Milosrđa u Dubrovniku

cir 05. — 17/43), JACIĆ Bartul (mornar 97. — 11/33), KALA Vlaho (mornar 01. — 114v), KANARIĆ (Kanatić) Ivo (mornar 99. — 51, 02. — 15/35 i kormilar 04. — 16/61), KANJUO Nikola (mornar 05. — 17/43), (jedan je Kanjuo Pavo bio registriran da je iz Cavtata 98. — 33v), KAPICA Marin (mornar 02. — 140), KARDAŠ Stijepo (mornar 800. — 68), KATIĆ Ivo (mali-početnik 05. — 15/50 i 07. — 14/73), KATIĆ Niko (mornar 03. — 15/64), KIKILJ Božo (mornar 800. — 10, 01. — 119 f. 120, 04. — 17/21 i f. 24 i 32), KISIĆ Ivo (mornar 02. — 15/2), KISIĆ Marin (mornar 99. — 61, 02. — 15/9v), KISIĆ Vlaho (mornar 05. — 17/39), KLEŠKOVIĆ Ivo (brodski pisar — nautički oficir 800. — 32, 01. — 82 i f. 83. i 84 te 04. — 13/4 — do 1799. bio je kormilar-Ruoli sv. 12, f. 27), KLEŠKOVIĆ Ilija (mornar 01. — 94v), KLEŠKOVIĆ Marin (kapetan-zapovjednik trgovačkih jedrenjaka izvanjadranske-duge plovidbe i suvlasnik-brodovlasnik 99. — 51 — 1800. — obavljao je posao nautičkog oficira — broskog pisara 800. — 8), KLEŠKOVIĆ Mato (mornar 01. — 86 i 04. — 16/30), KLEŠKOVIĆ Nikola (vođa palube-brodski oficir 99. — 57, 800. — 32 i 01. — 82 i f. 83), KLEŠKOVIĆ Pasko (brodski pisar-nautički oficir 98. — 12/27), KLEŠKOVIĆ Pavo (mornar 01. — 95, 04. — 16/46, 05. — 17/50 i 06. — 14/48), KLOKOJE (Klokoja) Niko (mornar 06. — 18/28) KLOKOČ Ivo (mornar 800. — 71 — 1801. god. nalazio se brodom na Malti — 05. — 17/40), KLOKOČ Vlaho (mornar 99. — 97), KNEGO Luko (mornar 03. — 16/4 i 06. — 18/25), KNEGO Stijepo (kormilar 97. — 11/50, a od 1803. brodski pisar-nautički oficir 03. — 16/4 i f. 17 i 28 te 06. — 18/25), KNEŽEVIĆ Marin (mornar 03. — 16/26), KOJAKOVIĆ Andro (mornar 97. — 12/15v, kormilar 99. — 92 i 03. — 15/59 a od tada patrolni-zapovjednik brodova jadranske plovidbe 04. — 14/28, 05. — 17/42 i 07. — 14/73 — plovio je svojim brodom i izvan Jadrana), KOJAKOVIĆ Ivo (kapetan-zapovjednik brodova izvanjadranske plovidbe 97. — 12/19, 99. — 96. Godine 1803. vodio se pod Cavtatom 03. — 15/59), KOJAKOVIĆ Marin (mornar 97. — 12/20 i 11/45 i 99. — 96), KOJAKOVIĆ Nikola (mornar 99. — 96), KOLIĆ Dominik (mornar 02. — 14/5), KOLIĆ Pavo (Kristov) (patrun-zapovjednik brodova jadranske plovidbe 03. — 14/9) KORACIĆ Ivo (mornar 99. — 54), KOSOVAC Antun (mornar 99. — 200), KRISTOVIĆ Ilija (mornar 99. — 96, 03. — 15/64 i 04. — 16/63, ali je 1804. u »Ruolo« bio upisan Kristović Ilija kao »mali« — i ne bi se moglo tvrditi da je to jedna te ista osoba), KRISTOVIĆ Kristo (mornar 800. — 68, 01. — 85 i 03. — 15/51), KRISTOVIĆ Luko (mornar 800. — 61 i kormilar 05. — 17/39), KRISTOVIĆ Pavo (mornar 02. — 140), KRISTOVIĆ Pero (mornar 03. — 14/11 i 05. — 17/30), KRISTOVIĆ Šimun (mornar 02. — 15/11, 03. — 16/5, 04. — 17/1 i 05. — 17/10), KULIŠIĆ Antun (mornar 02. — 15/30 i 06. — 16/32 kormilar), KURAJICA (Koraica) Miho (mornar 97. — 11/3, 99. — 97 i 05. — 17/39), KUSIĆ Marin (mornar 800. — 61 i 07. — 14/78v), KUSIĆ Miho (mornar 800. — 18 (ili 113) i 07. — 14/72), KUSIĆ Nikola (mornar 800. — 18), LALE Marko (vođa palube-brodski oficir 99. -f. 50v), LALE Vlaho (mornar 99. — 61. a poslije toga kormilar), LALE Stijepo (kormilar 03. — 16/17), LAPAČINA Mitar

(mornar 06. — 18/28), LEPRI Marin (mornar 99. — 82), LEPRI Nikola (mornar 05. — 17/39), LEPRI Stijepo (mornar 05. — 17/30 i 06. — 18/16), LEPRI Vicko (mornar 05. — 17/50) LEVAJICA Stijepo (mornar 99. — 92 i f. 101, 01. -f. 116 te 03. 15/57), LIŠE (Lisić) Mato (mornar 99. — 102, 800. — 71 i 05. — 17/43), LIŠE Nikola (mornar 800. — 11, 02. 15/35 i 04. — 16/61), LONČARIĆ Andro (mornar 1798. — f. 33v; vođa palube-brodski oficir 1800. -f. 63, 01. — 106, 123 i 03. — 15/56), LONČARIĆ Vlaho (mornar 06. — 18/30), LUČIĆ Miho (mornar 06. — 18/30), LUČIĆ Miho (mornar 1801. -f. 72v i 79v; 03. — 15/58 i kormilar 05. — 17/34), LUČIĆ Pero (mornar 03. — 14/11), LUKŠIĆ Šimun (1797. — 11) 30v), MARINOVIC Antun (mornar 04. — 16/40), MARINOVIC Vlaho (mornar 01. — 77v, kormilar 05. — 17/38 i f. 47), MAROJICA Kristo (mornar 800. -f. 41, 02. — 15/11 i kormilar 04. — 16/33), MAROJICA Luko (mornar 04. — 16/40 — isto ime i prezime u drugoj knjizi i u 1805. godini je zabilježeno da je ukrkan kao mali-početnik — ali iz Cavtata 05. — 17/56), MAROJICA Pero (mornar 02. — 15/8 i 04. — 16/40), MARTINOVIC Marko (mornar 1799. -f. 67), MOSTAPIĆ Jozo (mornar 98. — 33v), MATUŠKO Miho (mornar 1797. -sv. 11, f. 28), MILETIĆ Ilija (mornar 99. — 105), MILETIĆ Stijepo (mornar 99. — 57 i 1800. — 111), MILOSLAVIĆ Pavo (mornar 1798. — 12/23 i 1801. — f. 114), MILOSLAVIĆ Tomo (mornar 01. — 122v, 05. — 18/13 i kormilar 06. — 18/21), MILOSLAVIĆ Vicko (mornar 1797. sv. 12, f. 16v, 99. — 54 i 01. -f. 74v), MILOSLAVIĆ Vice (kapetan-zapovjednik trgovačkih jedrenjaka izvanjadranske duge plovidbe i brodovlasnik 1798. — Ruoli sv. 12, f. 23 — u 18. stoljeću obavljao je i nautičko komercijalna putovanja-jedrenja i izvan Mediterana), MIŠIĆ Miho (mornar 800. — 10 i f. 71), MIŠIĆ Vlaho (mornar 1798. — Ruoli sv. 12, f. 27, 800.—10 i 1801.—77v), MITROV Luko (mornar 800.—64 i 02.—15/40), MIRVICA Luko (mornar 07.—14/73), MRVICA Pero (mornar 02.—15/38v), NADRAMIJA Niko (mornar 03.—16/17), NADRAMIJA Vlahuša (mornar 04.—16/39 i 05.—18/11), PASKUŠIĆ Pasko (mornar 01.—14/3), PAVIŠIĆ Đuro (mornar 03.—14/12), PERIĆ Vlaho (98.—12/21v), PEROV Nikola (mornar 98.—40), PETRUŠIĆ Stijepo (kormilar 99.—99 i 1802.—f.140), PETRUŠIĆ Vlaho (mornar 99.—90 i 02.—15/24v), PILATO Andro (mornar 800.—12, 03.—15/50 i 04.—16/63), PILATO Stijepo (mornar 800.—60 i 03.—15/61), PODIĆ Mato (brodski pisar-nautički oficir 05.—17/31), PODIĆ Pero (mornar 98 —32, 01.—113 i 05.—18/5 kormilar), POPOVIĆ Antun (gvardijan-brodski oficir 98.—36), POPOVIĆ Miho (vođa palube-brodski oficir 1797.—11/36, 99.—66 i 05.—17/50), PUPICA Božo (mornar 99.—80), RADIĆ Nikola (mornar 03.—16/17), RAČEVIĆ (Rajčević) Vice (mornar 06.—18/21), RAČIĆ Bartul (kormilar 1797.—12/17, 03.—16/6 patrolni-zapovjednik broda jadranske plovidbe i brodovlasnik 07.—14/81) RAČIĆ Franjo (mornar 02.—15/8 i f. 38 te 04.—16/53), RAČIĆ Ilija (mornar 800.—70, 03.—16/28, 05.—17/30 i 06.—18/21), RAČIĆ Ivo (mornar 99.—80, 800.—32 i 01.—82 i f. 83), RAČIĆ Nikola (mornar 07.—14/81), RAČIĆ Stijepo (mornar 800.—32, 01.—82 i f.83, 02.—15/35, 04. 16/61, 05.—17/30 i 06.—18/21 kormilar), RAČIĆ Šimun (mornar 02.—14/5), RAČIĆ Vlaho (mali-početnik 1797.—11/33 i

12/20v, 800.—14, 03.—15/45 i 05.—17/62 kormilar), RAJČEVIĆ Vice (mornar 05.—18/13), SABRAILO (Sabrailo-Sambrailo) Andro (mornar 1797.—11/14 i f.16 11/30v gvardijan-brodski oficir 99.—85, 800.—47, 01.—122, 02.—15/8v i 04.—17/3), SAMBRAILO Nikola (800.—51), SAŠILO Vlaho (mornar 04.—17/3), SAVINOVIĆ Tonko (mornar 05.—17/57), SAVINOVIĆ Dominik (mornar 1797.—11/32), SAVINOVIĆ Nikola (mornar 800.—12 i 03.—15/50), SAVINOVIĆ Šimun (kadet-nautičko-navigacijski oficir 04.—16/40), SIMATOVIĆ Kristo (mornar 07.—14/60 i f.56), SIMATOVIĆ Pasko (mornar 97.—11/8v i 01.—14/3), SIMATOVIĆ Stijepo (mali-početnik 800.—10, 01.—77v i 05.—17/31 mornar), SIMATOVIĆ Šimun (mornar 97.—11/6v, 98.—12/26v, 99.—96 i 04.—16/36), SIMOVIĆ Antun (mornar 05.—17/61), SJEKIRICA (Sikirić) Antun (mornar 99.—57, 04.—14/20 i 05.—17/31), SKANCE Antun (mornar 04.—16/45), SKANCE Mato (mornar 800.—7, 63 i f. 111), SKAVELJA Vlaho (mornar 800.—60), SKOTULO Božo (mornar 800.—70), SKURKOVIĆ Miho (mali-početnik 99.—93), SPILETAK Stijepo (mornar 01.—74), STANKOVIĆ Pavo (mornar 07.—14/73), STANIĆ Antun (mali-učenik 97.—11/36), STANIĆ Frano (mornar 05.—17/55), STANIĆ Pasko (mornar 03.—16/6 i 04.16/49 kormilar), SUPILO Jozo (mornar 800.—70v i 05.—17/43), ŠARILLO Mato (mornar 05.—18/8), SETOVIĆ Pavo (mornar 04.—16/46), ŠURKOVIĆ Miho (mali-učenik 05.—17/49), TALJERAN Miho (kapetan-zapovjednik trgovačkih jedrenjaka izvanjadranske-duge plovidbe i brodovlasnik-suvlasnik — 1797.—11/28 i 99.—f.92; međutim u 1800. našli smo zabilježeno da je obavljao poslove nautičkog oficira-brodskog pisara 800.—55), TONKOVIĆ Ivo (mornar 800.—32, 01.—82 i f.83 te 04.—16/30 kormilar), TONKOVIĆ Mato Perov (mornar 99.—53), TONKOVIĆ Miho Perov (mornar 02.—91v i 06.—18/23), TONKOVIĆ Pasko Antunov (mornar 1797.—11/36, 01.—95 i 04.—16/40 kormilar), TURČINOVIĆ Andro (kapetan-komandant brodova duge izvanjadranske plovidbe i suvlasnik-brodovlasnik 1797.—11/6v i 05.—17/40), TURČINOVIĆ Andro (mornar 98.—26v i 800.—71), TURČINOVIĆ Antun (kapetan-zapovjednik trgovačkih jedrenjaka izvanjadranske plovidbe 800.—10, 01.—77v; a plovio je i kao

brodski oficir i kao nautički oficir brodski pisar 05.—17/54 i 18/1 itd.), TURČINOVIĆ Đuro Mihov (kapetan-komandant brodova duge plovidbe i brodovlasnik 01.—77v i 05.—17/39, ali je još u 18. stoljeću plovio kao kormilar i kao brodski oficir), TURČINOVIĆ Ivo (mornar 800.—112, 01.—125 i 05.—17/39 — plovio je i kao kormilar pa je imao i višu plaću), TURČINOVIĆ Luko (mornar 01.—79v i 05.—17/43), TURČINOVIĆ Miho (kapetan duge plovidbe i zapovjednik velikih jedrenjaka i brodovlasnik-suvlasnik 1797.—11/6v i 98.—12/27), TURČINOVIĆ Miho (pilot-navigacijski oficir 01.—77v i 05.—17/40), TURČINOVIĆ Nikola (brodski pisar koji zna nautiku-navigacijski oficir 05.—17/40, ali prije toga obavljao je poslove kormilara i brodskog oficira 98.—12/26v i 800.—71 itd.), TURČINOVIĆ Stijepo (mornar 05.—17/43), TURČINOVIĆ Šimun (brodski pisar koji uči nautiku 1797.—11/6v, pa kapetan-zapovjednik trgovačkih jedrenjaka izvanjadranske-duge plovidbe i suvlasnik-brodovlasnik 1798.—12/26v, 800.—71 i 05.—17/40 i f.55), TURČINOVIĆ Vlahuša (mornar 98.—12/26 i 03.—16/21), VLAŠIĆ Vice (mali-početnik koji uči brodarstvo na brodovima duge plovidbe 1804.—17/11), VUCIARDI Antun (mornar 01.—86v), VUCIARDI Bartul (gardijan-brodski oficir 01.—86v), VUKIĆ Antun (mornar 99.—67, 800.—10, 01.—77v, 05.—17/40, kormilar, 07.—14/69), VUKOVIĆ Ivo (mornar 04.—17/24), VUKOVIĆ Miho (mornar 1799.—64v, 800.—112, 01.—125, 02.—15/27, kormilar, 06.—14/47), ZEC Marin (mornar 01.—94v i 02.—15/30), ZEC Nikola (mornar 98.—46).

Dakle, to bi bio moj obrađeni popis profesionalnih moreplovaca koji su u arhivskim spisima bili zabilježeni da su iz Župe (u originalu »da Breno«). Međutim, s posebnom oznakom da su iz **Postranja** registrirali smo ove moreplovce koji su plovili na trgovačkim jedrenjacima izvanjadranske plovidbe a koji su vijorili državnu zastavu Dubrovačke Republike: LENE Stijepo (mornar 03.—14/9), LUČIĆ Miho (ekonom-brodski oficir 800.—108), KRISTOVIĆ Luko (kormilar 800.—138), KRISTOVIĆ Šimun (mornar 800.—108), KUSIĆ Marin (mornar-kormilar 800.—108) i RADIĆ Nikola Dominkov (mornar-kormilar 800.—108).⁴

Popis brodske posade peliga brodovlasnika i zapovjednika toga broda Andra Galjuša iz Župe dubrovačke. Osim nje ga na tome brodu izvanjadranske plovidbe bilo je ukrcano još nekoliko Župljana: vođa palube — brodski oficir Andro Golubović, gvardijan — brodski oficir Miho Barišić, pa mornari Ilija Račić, Jako Simatović itd.

HAD. Arrivi e Partenze 1789. godine

Lista del Brono, e Marinari

1. *Andro Galjuša, d'anni 52. p. mischio, Nat. ord.*
  2. *And. Golubovich d'anni 32. p. ed. Nat. d.*
  3. *Nikola Barišich d'anni 31. p. d. s. d.*
  4. *Paolo Perovich d'anni 24. p. d. s. d.*
  5. *Paolo Sughia d'anni 40. p. d. s. d.*
  6. *Natale di Giorgio d'anni 50. p. d. s. d.*
  7. *Ilia Račić d'anni 28. p. d. s. d. altn*
  8. *Jacomo Simatovich d'anni 19. p. d. Nat. cred.*
- Altre i nat. Brono, e Marinari, si imbarcano gl'infanti*
5. *Palagieri accompagnati con fede affarata*

Od 1780. do 1808. godine među najdjelotvornijim trgovačkim jedrenjacima dubrovačke države bilo je više brodova koji su bili pod zapovjedništvom Župljana kao i onih koji su bili u suvlasništvu Župljana a koji su obavljali mnogobrojne vrlo unosne nautičko komercijalne zadatke od pristaništa u Crnom moru i na Levantu na Istoku pa preko sjeveroafričkih luka u luke srednjeg i zapadnog Mediterana pa do engleskih i sjeveroameričkih luka na Zapadu. Što se tiče tih župskih brodova njihova veličina se uglavnom kretala oko 200 tona nosivosti generalnog tereta u potpalublju njihovih brodova. Međutim, pulaka kap. Miha Galjufa bila je veličine od preko 260 tona, a pulaka kap. Nika Turčinovića mogla je ukrcati u svoja skladišta teret nosivosti od oko 240 tona. Nešto malo manje od te nosivosti bila je pulaka kap. Iva Taljerana itd. Ali je bilo i manjih župskih brodova koji su plovili izvan Jadrana. Tako na primjer (1788—1795. god.) pelig imenom »San Giovanni Battista« koji je bio pod zapovjedništvom patruna Antuna Galjufa imao je samo oko 100 tona nosivosti korisnog tereta. Jedan od najmodernijih tadašnjih dubrovačkih trgovačkih jedrenjaka (1780—1795) bio je snow (to je podtip brika) imenom »La Verità« kapetana Miha Taljerana od oko 145 tona nosivosti. Evo još nekih od tih brodova: Brod kap. Pava Klešković 1739. plovi iz-

među Dubrovnika, Senja, Bakra i Rijeke. Pelig patruna-vlasnika Andra Galjufa 1789. plovi iz Dubrovnika u Krf. Brik imenom »Madonna Santissima del Carmine e San Nicolò« pod zapovjedništvom kap. Paska Cumeljana imala je u sastavu svoje brodske momčadi još 8 članova. Pulaka »Virgentantens e San Giovanni Battista« kapetana Andra Turčinovića (još 1780-tih godina bila je u suvlasništvu obitelji Turčinović) imala je osim zapovjednika još 12 članova brodske posade. Nešto manji brod bila je keklja kapetana Antuna Nikolina Galjufa, a koja se zvala »Madonna delle Grazie e San Francesco Saverio«. Međutim, pulaka »La Prudenza« kap. Miha Turčinovića uz zapovjednika brojila je još 14 članova brodske momčadi. Nešto manji bio je brik »San Rocco« kap. Iva Nikolina Galjufa — kao i brigantin »La Fenice« kap. Iva Antunova Taljerana. Među dubrovačkim pulakama — to jest onim koji su vijali državnu zastavu Dubrovačke Republike — prednjačile su ove: pulaka »L'Annunziata« kapetana Miha Galjufa sa svojom posadom od još 14 moreplovaca, a među njima bilo je najviše Župljana (ova se spominje još i nakon propasti dubrovačke države 1815. godine). Nadalje, pulaka »La Prudenza« kap. Đura Turčinovića koja je u sastavu svoje brodske posade imala nautičkog oficira-brodskog pisara, kadena-navigacijskog oficira, vođu palube-brodskog ofi-

39

An. 21 Aprile 1805

Ruolo della Palacca nominata La Prudenza,
 diretta da Cap. Giorgio di Michele Turcinovich

Capit. Giorgio di Michele Turcinovich da Brano

Scriv. Pietro Kunich da Slano

Cap. Gio. Coricich da Sebenico

Mar. Gio. Turcinovich da Brano

quartieri Gio. di Nicolo Turcinovich da D. luogo

M. scuderi Luca Pirovich da D. luogo

Timoniere Michele Carrizza da D. luogo

Diavolieri Biagio Cusich da D. luogo

Timoniere Nicolo Lepori da D. luogo

Gio. Jurgeovich da Bioglo

Biagio Vignari da Brano

Gio. Jaglicich da D. luogo

Car. Gio. Jurckovich da D. luogo

Gio. Giuseppe da Torino

Michele Duger da Brano

Giovine Nicolo Aquorovich da Ombla

Mozzo Nicolo Gora dalla Capa

Vedi gli Interispati, al Libro de Ruoli del
 1796 f. 10 sotto il Ruolo di Cap. Michele Turcinovich

Kopija Popisa brodske momčadi pulake »La Prudenza« kap. Đura Turčinovića iz Župe dubrovačke pod zastavom Dubrovačke Republike. Na ovom trgovačkom jedrenjaku duge plovidbe bilo je ukrcano uz zapovjednika još 16 članova brodske posade (najviše ih je iz Župe dubrovačke: vođa palube — brodski oficir Ivo Turčinović, gvardijan — brodski oficir Ivo Nikolin Turčinović, brodski tesar Luko Kristović itd. do mornara Miha Dupera).

HAD. Ruoli dei Bastimenti Nazionali 56—9, sv. 17, f. 39, 21. travnja 1805.

Izmjena imena ovom brodu obavljena je 23. IV iste godine, pa se zvaše »Virgo Potens«. HAD. Ruoli 56—9, sv. 17, f. 39v

cira, ekonoma, kormilare i ostale mornare. Među njima bila su dvojica iz obitelji Turčinović a i ostali su bili Župljani. Druga putaka imenom »Virgo Potens« kapetana Andra Turčinovića imala je skoro iste osobine kao i ona prijašnja itd. Župska bracara imenom »Sv. Nikola« koja je bila u suvlasništvu i pod zapovjedništvom Župljanina patruna Antuna Lučića (brojila još 7 članova brodske momčadi) u 1808. godini plovila je iz Dubrovnika u Krf.⁵

— 0 —

Pisari Glavne uprave za trgovačku mornaricu Dubrovačke Republike u službenim spisima, pa tako i u popisima brodskih posada, bilježili su knežiju Župu dubrovačku na talijanskom jeziku Brena. Zbog čega su Postranje i Brgat izdvojili iz »Brena« u tim njihovim spisima nije mi poznato. Bosanka nije spadala u Župu dubrovačku, ali ćemo stanovnike Bosanke uvrstiti u ovaj popis koji slijedi. To jest popis visokokvalificiranih i kvalificiranih profesionalnih moreplovaca iz Bosanke i Brgata koji su od 1797. do 1807. godine bili u stalnom sastavu brodskih momčadi na trgovačkim jedrenjacima duge plovidbe koji su vijali državnu zastavu Dubrovačke

Republike: Ovo su iz Brgata ASANOVIĆ Mato (mornar 800.—25; 02.—15, f. 2v). BALARIN Jakov (mornar 800.—12; 03.—15, f. 50 i kormilar 05.—18/1), BARBARIĆ Vlaho (mornar-kormilar 12/9 i brodski gvardijan — brodski oficir 98.—43), BAROVIĆ Ivo (mornar 01.—121v, 05.—18/5), BAROVIĆ Miho (mornar — 04.—16/29), DRAGUTINOVIĆ Jakov (mornar 800.—f.64 i 02.—15/40), GOLUBOVIĆ Antun (mornar 04.—17/20), GOLUBOVIĆ Mato (mornar 02.—15/40v), HRELIC Pero (mali-početnik 04.—16/53), JERKOVIĆ Jero (mornar-kormilar 1797, sv. 11, f.17v), JERKOVIĆ Stijepo (mornar 01.—f.74), KIKILJ Rafo (mornar 05.—18/6), KNEGIĆ (Knego) Mato (1797.—11/34; 01.—f.77 i kormilar 05.—sv.18, f.10), KNEGO Antun (mornar 03.—16/20 i 1805.—17/45), KNEGO Luko 04.—17/3), KNEGO Miho (mornar 1800.—f.45 i 02.—15/18v), KNEGO Stijepo (mornar 1799.—f. 99 i kormilar 1805.—17/44), KOLENDIĆ Andro (mornar 1800.—48, 64 i 1802.—15/40), KOLENDIĆ Bartul (mornar 1801.— f. 113v), KOLENDIĆ Ivo (Štakula) (mornar 1799.—f.87, 1804.—17/5, 1805.—sv.18, f.7 i kormilar 1806.—sv. 18, f.29), MARINOVIĆ Antun (mornar 1805.—sv. 18, f.2), NADRAMIJA Nikola (1801.—f.74), kormilar), NADRAMIJA Pero (mornar 1804. sv. 16, f. 29), NADRAMIJA Vlaho Ivov (kormilar — 1800.—

Kopija međunarodne brodske isprave Popisa brodske posade brika imenom »Madonna Santissima delle Grazie« a koja je vijorila državnu zastavu Dubrovačke Republike. Na tome trgovačkom jedrenjaku duge plovidbe bio je ukrčan u svojstvu prvog kormilara Stijepo Petrušić iz Župe dubrovačke, dok je četvrti kormilar bio Mato Đamara, također iz Župe dubrovačke. Na tome je brodu obavljao poslove mornara Stijepo Knego iz Brgata.

HAD. Ruoli dei Bastimenti Nazionali 56—9, sv. 12, f. 98v, 17. listopada 1799.

Di 15 g. 1799
il Contrasto Cap. Ruolo del Brigantier nominato Madonna
arrivò qui l'8. 10. della Grazie diretto da Cap. Giovanni di
rimo del Cor. e degli Cristoforo Petrušić
no quest'oggi
le sue condizioni
Capitano della Giovanni di Cristoforo Petrušić da Brgat
Colono Vincenzo di Paolo Stasarić da Brgat
cy. del Prato Giovanni di Michele Villanich da Brgat
cinvano Sappala di Michele Villanich da Brgat
Pilota Giovanni Moresca del Brgat
Abstrano Domenico Jovanich da Brgat
Finonici Stefano Baruffich da Brgat
Marino Begović da Brgat
Giacomo Epich dalla Città
Matteo Jovanich da Brgat
Di peschiera Giovanni Jovanich da Brgat
Prague Giacomo Medanich da Brgat
Stefano Arena da Brgat
Stefano Knego da Brgat
Niccolò Nagy da Brgat
Lussio Matteo Benich dalla Pilla

f.2), POPOVIĆ Mato (mornar 02.—15/37v), RELIĆ Andro (mornar 04.—16/29), REMZA Stijepo (mornar 1797.—11/34), RENZA Mato (Renga?) (mornar 04.—16/48), SAVINOVIĆ Antun (mornar 1806.—sv. 18, f.29), SAVINOVIĆ Ivo (mornar 1805.—17/41), SOKO Ivo (mornar 1797.—12, f.10; 1800.—f.49 i kormilar 1801.—f.85). Nadalje — ovo su moreplovci duge plovidbe iz Bosanke: ĐANKO Luko (kormilar 1799.—f.89 i 1800.—f.70), ĐANKO Mato (mornar 1800.—f.63, 04.—17/20 i kormilar 1805.—sv. 18, f.16), GALIOTOVIĆ Stijepo (mornar 03.—16/28, 06.14/48 i 1807.—14*65), KISIĆ Stijepo (mornar 1800.—70), MICHIELE Stijepo (mornar 1799.—89), PASKOJEVIĆ (Paskoje) Pasko (mornar 1798.—31, 800.—66, 04.—16/70 i kormilar 05.—17/50), te 1806.—sv. 14, f. 48), PASKOJEVIĆ Pero (mornar 06.—18/28), PASKOJEVIĆ Vlaho (mornar 800.—51 i 01.—122v), PAŠETIĆ Mato 1797.—sv. 12, f. 2), PULITIKA Pero (mornar 1805.—sv. 17, f. 50), SKAVELJA Pasko (mornar 1797.—sv. 12, f.9 i 1807.—sv. 14, f.70 kormilar), SKAVELJA Pero (vođa palube-brodski oficir 1797.—sv. 12, f.9, 1801.—114 i 04.—17/20) i SKAVELJA Vlaho (mornar 1800.—f. 49).⁶

— 0 —

Dakle, priveli smo kraju ova naša izlaganja i koliko smo mogli zaokružili smo ova naša istraživanja i naš je zadatak obavljen: u osnovi smo prvi put utvrdili koliko su stanovnici Župe (dubrovačke) sudjelovali (18—19. stoljeća) u nautičkokomercijalnoj i pomorskobrodarskoj privredi Dubrovačke Republike. Zasad smo obuhvatili razdoblje 18. i prvih godina 19. stoljeća. Nismo ulazili u ovim našim istraživanjima u pojedinosti a niti smo mogli svestranije i do kraja istražiti ostale mnogobrojne arhivske izvore, pa je ovaj moj prilog ostao nepotpun. Međutim, s obzirom da je ovo prvi rad ove vrste, pa iako nepotpun, ipak smo i s ovim dobili novo izlaganje o prošlosti Župljana. Ovaj moj prilog razotkrio je u jednom određenom vremenu zapretani trag prisutnosti Župljana u međunarodnoj brodarскоj i nautičkokomercijalnoj djelatnosti u dubrovačkoj trgovačkoj mornarici a na ondašnjim svjetskim pomorsko-trgovačkim rutama. Međutim, treba napomenuti da smo i dosad u nekoliko naših knjiga spominjali pomorce-stanovnike Župe dubrovačke.

I na kraju, ono što je najvažnije treba istaći! Ovim prilogom sam utvrdio da je Župa dubrovačka u 18. i u početku 19. stoljeća dala brođare, odlične profesionalne kvalificirane i visokokvalificirane mnogobrojne pomorce, nautičke praktičare, pomorske kapetane i patrune, zapovjednike trgovačkih jedrenjaka izvanjadranske-duge plovidbe, brodske pisare-nautičke oficire, vođe palube-brodske oficire, brodske ekonomе, gvardijane-brodske oficire, mnogobrojne kormilare, kadete-navigacijske oficire i kvalificirane mornare, koji su najprofesionalnije obavljali — uistinu teške, ali vrlo važne — značajne, odgovorne i za ekonomsko društveni život Dubrovačke Republike najvitalnije poslove i zadatke neophodne za njen opstanak! Osim toga, Župljani su dali i svoj doprinos međunarodnom brodarstvu po Jadranu, Crnom moru, Mediteranu i dijelom po prostranstvima i lukama Atlantika.

BILJEŠKE:

¹ Josip Luetić, Mornarica Dubrovačke Republike, Dubrovnik 1962. Isti, Razvoj pomorstva Dubrovačke Republike. Pomorski zbornik JAZU, Zagreb 1962. Isti, 1000 godina dubrovačkog brodarstva. (Zora) Zagreb 1969. Isti, Brodarstvo i međunarodna nautičko-komercijalna djelatnost srednjovjekovnog Dubrovnika i Republike Dubrovačke onako kako su viđeni u arhivskom ogledalu Dubrovačkog arhiva. ARHIVIST 1—2, Beograd 1979. Isti, Pomorci i jedrenjaci Republike Dubrovačke. Nakladni zavod Matice Hrvatske, Zagreb 1984.

² Josip Luetić, O pomorstvu Dubrovačke Republike u XVIII stoljeću. GRAĐA ZA POMORSKU POVIJEST DUBROVNIKA Pomorskog muzeja JAZU u Dubrovniku, knjiga 2, Dubrovnik 1959. str. 78—79.

³ Isti, o. c., str. 122—125.

⁴ Historijski arhiv u Dubrovniku. Ruoli dei Bastimenti Nazionali, 56—9, svezak 11—18. To sam obradio prema ispisima (kartotečkim sistemom) iz osam svezaka (knjiga), pa prve dvije brojke označuju zadnje brojeve godina (18. ili 19. stoljeća), slijedeća jedna ili dvije brojke označuju brojeve arhivske knjige (sveske), a iza tih dolaze brojevi lista (stranice) knjige. Ili: prve dvije brojke označuju skraćenicе godine, a onda slijedi broj stranice (lista).

⁵ Historijski arhiv u Dubrovniku. Arboracci dei Bastimenti Nazionali 56—3, svezak 11, f. 6v itd. Svezak 12, f. 8, 19v, 21, 27, 42v, 43v, 54v, 57, 92 itd. Svezak 14, f. 110, 173 itd. Svezak 17, f. 39, 40, 43 itd. Svezak 16, f. 9, 11, 14, 15, 17 itd. Nadalje, vidjeti i arhivsku seriju u HAD Registro delle Fedi di Sanità, 56—18, pa Arrivi e partenze itd.

⁶ Historijski arhiv u Dubrovniku. Ruoli dei Bastimenti Nazionali 56—9, svezak 11 do 18. Obradio kao pod bilješkom 4.

NAPOMENA: Mnogobrojni su arhivski usamljeni (tu i tamo porazbacani po različitim takozvanim arhivskim serijama) zapisi o pomorstvu, brodarstvu, o brodovlasništvu i o navigaciji Župljana (u doba bivše Dubrovačke Republike). Ovaj je rad samo malen dio onog što nam je uspjelo pronaći o toj temi. U stvari, to je samo upozorenje na značaj i povijesnu vrijednost ovih naših istraživanja. Stanovnici Župe dubrovačke odvajkada su bili vrsni moreplovci, odlični pomorski trgovci i racionalni brodovlasnici. O tome smo ponekad nailazili u našim povijesno arhivskim istraživanjima, a ovdje iznosimo (kao ilustraciju tih naših zapažanja) samo jedan malen dio tih usputnih vijesti o brodovlasnicima i moreplovcima iz Župe dubrovačke: Dana 21. veljače 1564. godine Miho Volvica osigurao je teret ulja i druge trgovačke robe, koji je ukrao u Bara, a u brigantin kapetana Ivana Antunovića iz Kupara (Župe dubrovačke), pa je taj teret bio prevezen u dubrovačku luku. Nadalje, u 1571. godini Baldo Godin iz Bara osigurava teret ulja što ga je ukrao »Padre Damiano Godino« iz Bara u brigantin kapetana Antuna Pavičića iz Župe Dubrovačke«. Ovakve i slične vijesti o brodarскоj i nautičko komercijalnoj djelatnosti Župljana u 16. i u 17. stoljeću imamo zabilježeno u nekoliko arhivskih izvora. Iz tih usputnih zabilježaka zaključili smo da su brođari Župljani u tim stoljećima posebno se bavili prijevozom ulja za potrebe dubrovačke države i prijevozom crijepova (»kupa kanalice«), »matuna«, »matunela«, različiti posuda i drugih proizvoda »Fabriche dei Coppi« u Kuparima. Josip Luetić, O međunarodnoj djelatnosti moreplovaca, trgovaca i brodova iz Herceg-Novog, Perasta, Kotora, Budve i Bara u pomorskoj privredi Dubrovačke Republike 1566—1650. Zbornik »BOKA«, 17, Herceg-Novi 1985. str. 56, a na str. 57. objavljeno je i ovo: »Dana 12. siječnja 1596. brodovlasnik i patrol-zapovjednik dvojbarbolne »barke« (to nije čamac u današnjem smislu) odjedrio je iz Župe dubrovačke svojim brodom nakrcanim sa osam praznih bačava u pristanište Bar u kojem će nakrcati teret ulja i dopremiti ga za potrebe stanovništva dubrovačke države.«